

UNIVERZITET U TUZLI

Ekonomski fakultet

PLANIRANJE I ANALIZA POSLOVANJA

UVODNO PREDAVANJE

Dr.sc. Bahrija Umihanić, red.prof.

Dr.sc. Bahrija Umihanić,
red.prof.

- bahrija.umihanic@untz.ba
- Konsultacije: utorak od 12:00 – 13:00

Mr.sc. Selma Smajlović

- selma.smajlovic@untz.ba
- Konsultacije:

Sadržaj nastavnog programa

- Pojam i obuhvat planiranja i sistema planiranja
- Funkcija, svrha, ciljevi, principi planiranja

4 časa

- Proces planiranja
- Priprema planiranja

4 časa

- Modeli integranog planiranja
- ERP sistemi – moduli integranog planiranja

4 časa

- Planiranje marketinga
- Planiranje proizvodnje

4 časa

- Planiranje nabave
- Planiranje zaposlenika

4 časa

- Planiranje finansija
- Planiranje rezultata

4 časa

- Harmonizacija procesa planiranja
- Operativno planiranje u organizaciji

4 časa

- Gostujuća predavanja/profesori drugih univerziteta, menadžeri-stručnjaci iz prakse

4 časa

- Pojam, mjesto i uloga analize poslovanja preduzeća (karakteristike analize poslovanja)

4 časa

- Tok analize cjelokupnog poslovanja (ontologija poslovanja i operacionalizacija analize poslovanja)

4 časa

- Analiza efektivnosti poslovnih funkcija u preduzeću (Ciljevi, rezultati i temeljni poslovni principi)

4 časa

- Dijagnoza stanja i performansi operativnog planiranja
- Analiza finansijske situacije

4 časa

- Analiza proizvodnje
- Analiza snage zarađivanja

4 časa

- Analiza kreditne sposobnosti
- Analiza ljudskih potencijala

4 časa

- Izveštavanje o godišnjem poslovanju

4 časa

UVOD U PLANIRANJE POSLOVANJA PREDUZEĆA

POJAM I OBUHVAT PLANIRANJA I SISTEMA PLANIRANJA;
FUNKCIJA, SVRHA, CILJEVI PLANIRANJA; VRSTE PLANOVA
OBJEKTI I PRINIPI PLANIRANJA

*Prezentacija je urađena na temelju teksta iz knjige:
Operativno planiranje, autorice Nidžere Osmanagić-
Bedenik, izdavača Školska knjiga Zagreb, Zagreb, 2002.*

1. Pojam planiranja i sistem planiranja
2. Funkcija, svha i ciljevi planiranja
3. Vrste planova
4. Objekti planiranja
5. Principi planiranja

Preduzeće – pojmovno određenje

- **Preduzeće** je samostalna privredna, tehnička i društvena cjelina u vlasništvu određenih subjekata, koja proizvodi dobra ili usluge za potrebe tržišta, koristeći se odgovarajućim resursima i snoseći poslovni rizik, radi ostvarivanja dobiti i drugih ekonomskih i društvenih ciljeva.
- Preduzeća se **moгу sistematizirati prema**:
  - oblicima vlasništva,
  - stepenu odgovornosti prema vjerovnicima,
  - predmetu poslovanja,
  - Veličini
  - ...

Preduzeće –pojmovno određenje

- Osnovna obilježja preduzeća su:
  - preduzeće ima svoju ekonomiju;
  - ekonomiju ostvaruje u okruženju sa kojim je u permanentnoj komunikaciji;
  - preduzeće je složen, dinamički, ekonomski sistem;
  - preduzeće je poslovno-finansijski entitet, te se kao takav rukovodi, pre svega, poslovno-finansijskim ciljevima;
  - procesima i pojavama u preduzeću upravlja kompetentan menadžment.

Preduzeće u ograničenoj dinamičkoj okolini

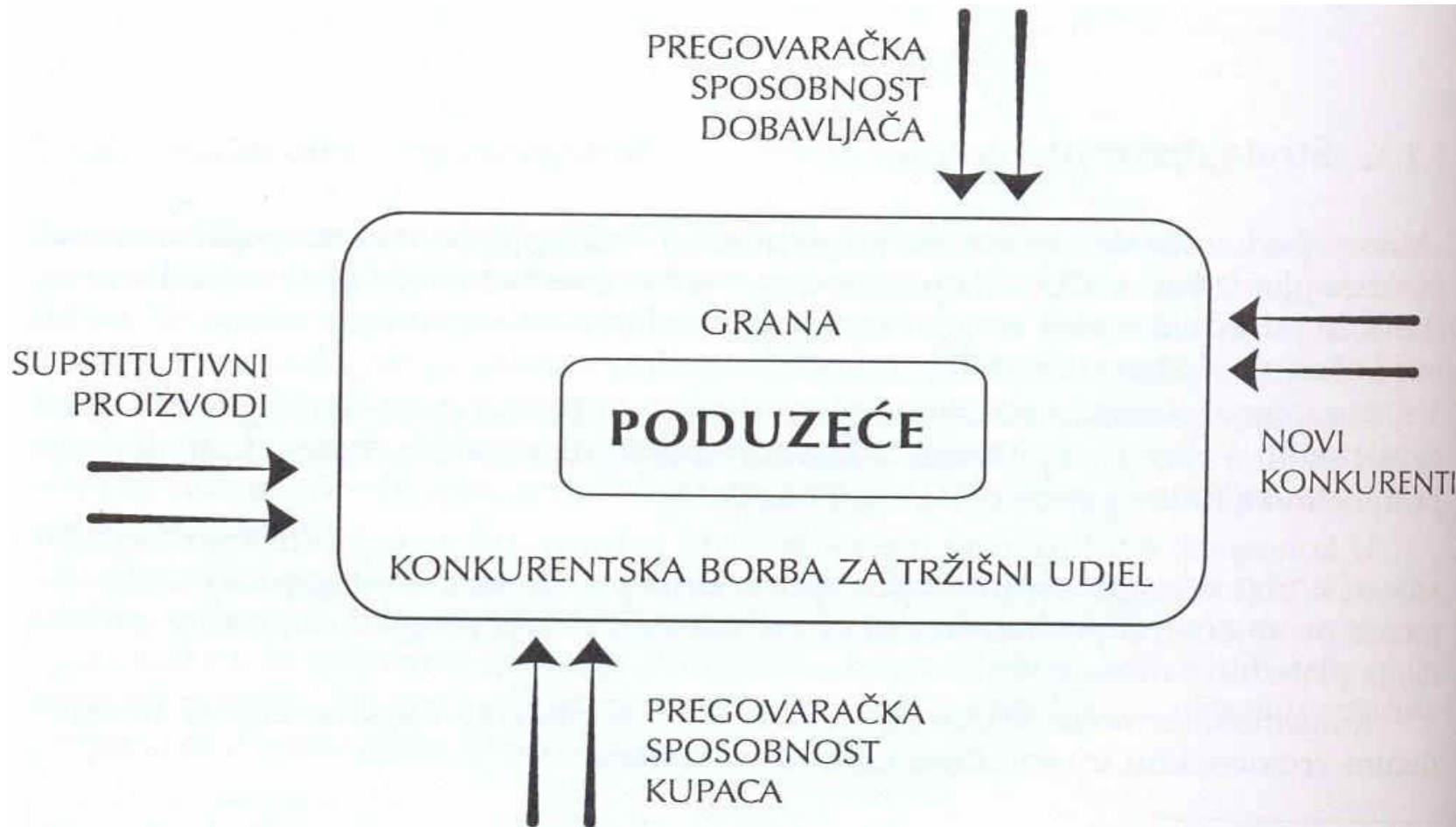
Preduzeće u ograničeno dinamičkoj okolini

Odnos ograničeno dinamičke okoline i preduzeća

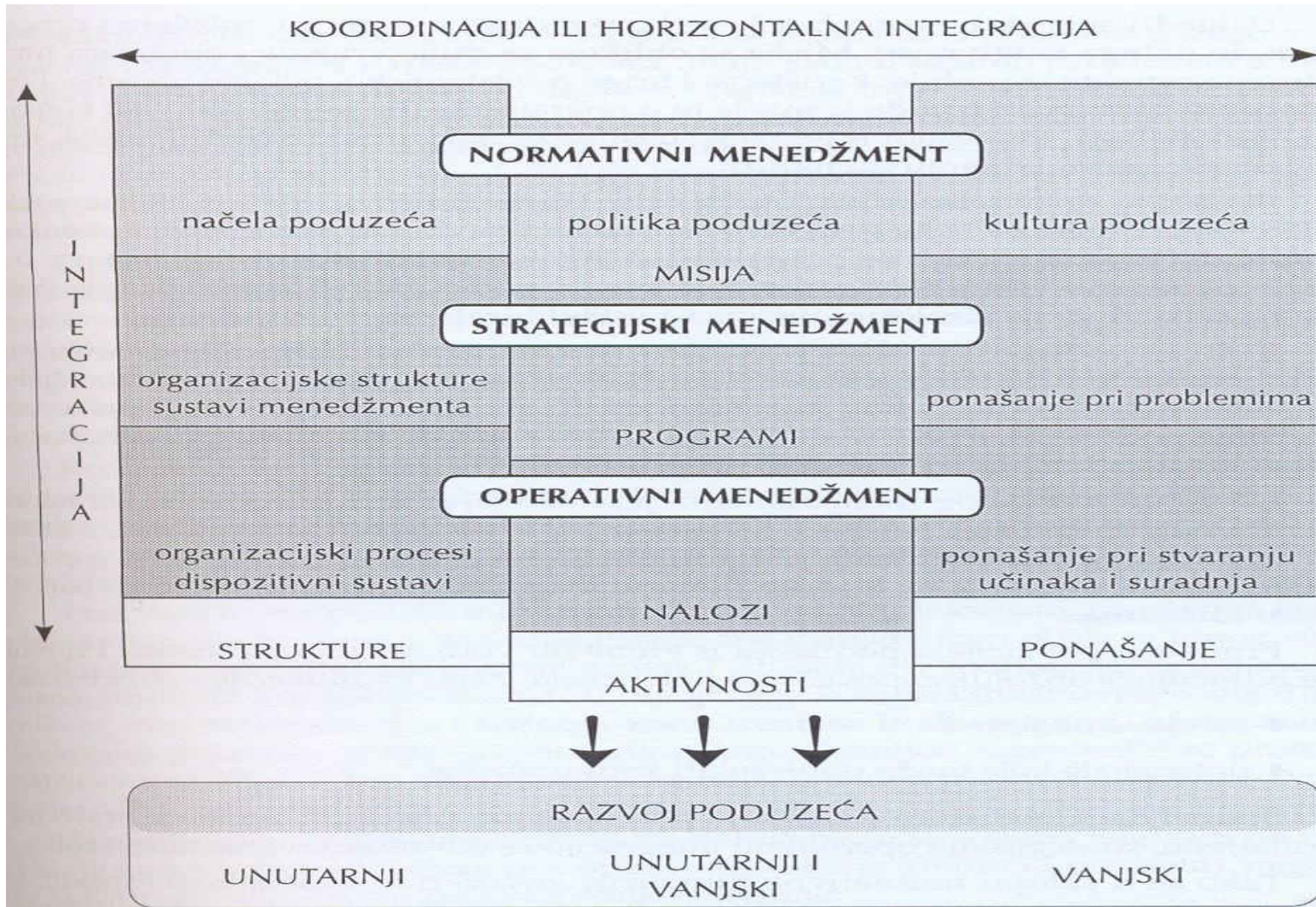
Preduzeće u ekstremnoj dinamičkoj okolini

Preduzeće u ekstremno dinamičkoj okolini

Preduzeće – integracija dimenzija menadžmenta

Integracija dimenzija menadžmenta

Predeuzeće – razvoj menadžmenta i okoline

OKOLINA ZNAČAJKA PODUZEĆA	RELATIVNO STATIČKA OKOLINA	OGRANIČENO DINAMIČKA OKOLINA	EKSTREMNO DINAMIČKA OKOLINA
menadžment	operativni	strategijski	integrativni
kontroling	operativni, regulator	strategijski, navigator	integrativni, inovator
planiranje	operativno	strategijsko	integrativno
orijentacija na	korištenje potencijala	izgradnju potencijala	dinamičan sklad unutarnjih i vanjskih potencijala
centralna ciljna veličina	rast, likvidnost, dobit	istraživanje i razvoj	vitalnost, samorazvoj, samoučenje
oblikovanje cilja	kvantitativno	kvantitativno i kvalitativno	kvalitativno i kvantitativno
dominantno usmjerenje	unutrašnjost poduzeća	unutrašnjost + okolina poduzeća	sklad poduzeća i okoline
vremenski horizont	ograničen, kratkoročan	nije ograničen, dugoročan	neograničen
dominantne informacije	učinci / troškovi prihodi / rashodi primici / izdaci	heterogene informacije iz unutrašnjosti i okoline poduzeća,	rani signali o budućim mogućim promjenama u poduzeću i okolini
stupanj slobode	konstantnost osnovnih ciljeva i mogućnost djelovanja	svjesna promjenjivost ciljeva i mogućnosti djelovanja	cjelovito upravljanje promjenama ciljeva i mogućnosti
stupanj strukturiranja i formalizacije	visoko strukturiran i formaliziran postupak	ograničen na zadavanje predupravljajčkih okvira	fleksibilan, usmjeren na opcije
načelo strukturiranja	hijerarhija	hijerarhija + timski rad	holarhija (hijerarhija gnijezda)
način razmišljanja	linearan, deterministički	simultan, predupravljajčki	umrežen, cjelovit

Razvoj menadžmenta, kontrolinga i planiranja u ovisnosti o razvoju okoline

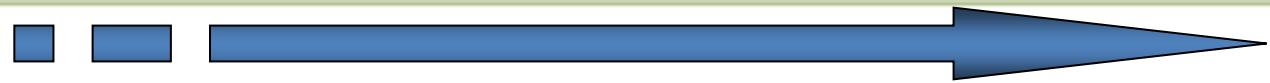

Predeuzeće – razvoj menadžmenta i planiranja

- relativno statička okolina (50-te)
  - klasični (operativni) management
  - kontroler kao registrator
  - **operativno planiranje**
- ograničeno dinamička okolina (70-te)
  - strategijski management
  - kontroler kao navigator
  - strategijsko planiranje
- ekstremno dinamička okolina (90-te)
  - integrativni management
  - kontroler kao inovator
  - **integrativno planiranje**

Predeuzeće – razvoj menadžmenta i okoline

Okolina Poduzeće	Relativno statička	Ograničeno dinamička	Ekstremno dinamička
Menadžment kontroling planiranje	Operativno	Strategijsko	Integrativno
Dominantne informacije	Učinci/troškovi Prihodi/rashod i Primici/izdaci	Snage/slabosti Prilike/opasnosti SWOT	Rani signali
Stupanj strukturiranja i formalizacije	Visoko strukturiran i formaliziran postupak	Ograničen na zadavanje predupravljačkih okvira	Fleksibilan, usmjeren na opcije

Rezultati istraživanja poslovne prakse - planiranja

- **AUSTRIJA 92/93 godina (292 preduzeća)**
  - 67% poduzeća ima pisanu viziju, misiju (normativna dimenzija)
  - 55% poduzeća definira svoju strategiju (u ostalim poduzećima se strategijsko planiranje odvija u glavama članova uprave)
  - 73% poduzeća provodi strategijsko planiranje (u 42% poduzeća je i formaliziran)
  - 80% poduzeća provodi operativno planiranje (tek 35% poduzeća ima i priručnik za planiranje)

Rezultati istraživanja poslovne prakse - planiranja

- **HRVATSKA 2009 godina (135 preduzeća)**
- **71% preduzeća NE izrađuje operativni plan:**
  - 6% velikih preduzeća
  - 15% srednjih preduzeća
  - 71% malih preduzeća
- *Valentina Salaj Četković, Komparativna analiza operativnog planiranja u poduzećima u Hrvatskoj, doktorska disertacija, 2009.*

1. Pojam planiranja i sistema planiranja

- Nasuprot improvizaciji i intuiciji kao temeljima aktivnosti, planiranje je sistemsko rasvjetljavanje raspoloživih podataka preuzetih iz prošlosti i sadašnjosti te njihovo usmjeravanje na budućnost.
- Planiranje je razmišljanje unaprijed. **Budući da je razmišljanje duhovni proces**, i planiranje se definira kao **proces ili funkcija**.
- Planiranje u FUNKCIONALNOM smislu: planiranje je misaona priprema budućih aktivnosti, metodsko-sistemski proces spoznaje i rješavanja budućih problema, prospektivna misaona aktivnost kojom se unaprijed određuje buduće djelovanje.

1. Pojam planiranja i sistema planiranja

- Pojam planiranja može se objasniti s pomoću njegovog odnosa prema budućnosti, njegovog karaktera rješavanja problema te **sistematičnosti postupka**.
- Sistematičnost postupka precizira se u INSTRUMENTALNOM smislu, gdje je naglasak na odnosu svrha-sredstvo.
- Krug nositelja zadatka planiranja pojašnjava pojam u njegovom INSTITUCIONALNOM smislu.

1. Pojam planiranja i sistema planiranja

- Budući da se planiranje katkad definira i kao odlučivanje o budućnosti, potrebno je pojasniti **odnos između planiranja i odlučivanja**.
- Planiranje je misaono prethodno rješavanje budućega djelovanja odmjerenjem različitih alternativa djelovanja i odlukama o najpovoljnijem putu. Planiranje je, dakle, odlučivanje o budućnosti, čime se utvrđuje tok poslovnog procesa u cjelini i u njegovim dijelovima.
- Budući da se odluke ne temelje samo na sistemskoj misaonoj pripremi nego proizlaze i iz trenutačnih situacija **uglavnom intuitivno** - a **veliki dio odluka u poslovnoj praksi je upravo takve prirode** - to se **pojmovi planiranja i odlučivanja ne mogu poistovjetiti**.

1.Pojam planiranja i sistema planiranja

- Jedna od bitnih odrednica planiranja jest i usmjerenje na budućnost. No, poput planiranja, i PROGNOZE su usmjerene na budućnost.
- Dok se planiranjem utvrđuje koje odluke treba donijeti da bi nastupili budući događaji, prognozom se predviđa da će budući događaji vjerojatno nastupiti.
- Prognoza je time neizostavni i vrlo važan dio procesa odlučivanja, no, nasuprot planiranju, prognozu ne karakterizira aktivno djelovanje. Prognoza je jedna od metoda planiranja.

1. Pojam planiranja i sistema planiranja

- **POSLOVNO PLANIRANJE** se odnosi na primjenu planiranja u poslovnoj praksi, planiranje poslovanja organizacije kao cjeline ili dijelova.
- Takvi se dijelovi mogu odnositi na:
  - **poslovne funkcije** (planiranje prodaje, proizvodnje, nabave),
  - **pojedine faktore poslovnoga procesa** (planiranje sredstava za rad, predmeta rada, rada),
  - **određene povode** (planiranje osnivanja, spajanja, sanacije),
  - **organizacijske cjeline** (planiranje divizija, odjela, mjesta, projekata), kao i na
  - **određene ekonomske veličine** (planiranje prihoda, rashoda, dobiti).

1. Pojam planiranja i sistema planiranja

- **POSLOVNI je PLAN** dokument koji opisuje aktivnosti preduzeća i pojašnjava kako i kada se žele dostići različiti ciljevi. On čini okvir za najvažnije poslovne aktivnosti i namjeravani razvoj poduzeća.
- **Poslovni plan** katkad označuje podlogu o **započinjanju/proširenju poslovnog pothvata**. Možda je najvažniji korak u pokretanju novog pothvata ili proširivanju postojećega sastavljanje poslovnoga plana. Uobičajeni dijelovi takvoga poslovnog plana jesu njegov komercijalni dio, financijski dio te prilozi i podloge za pojašnjenja.

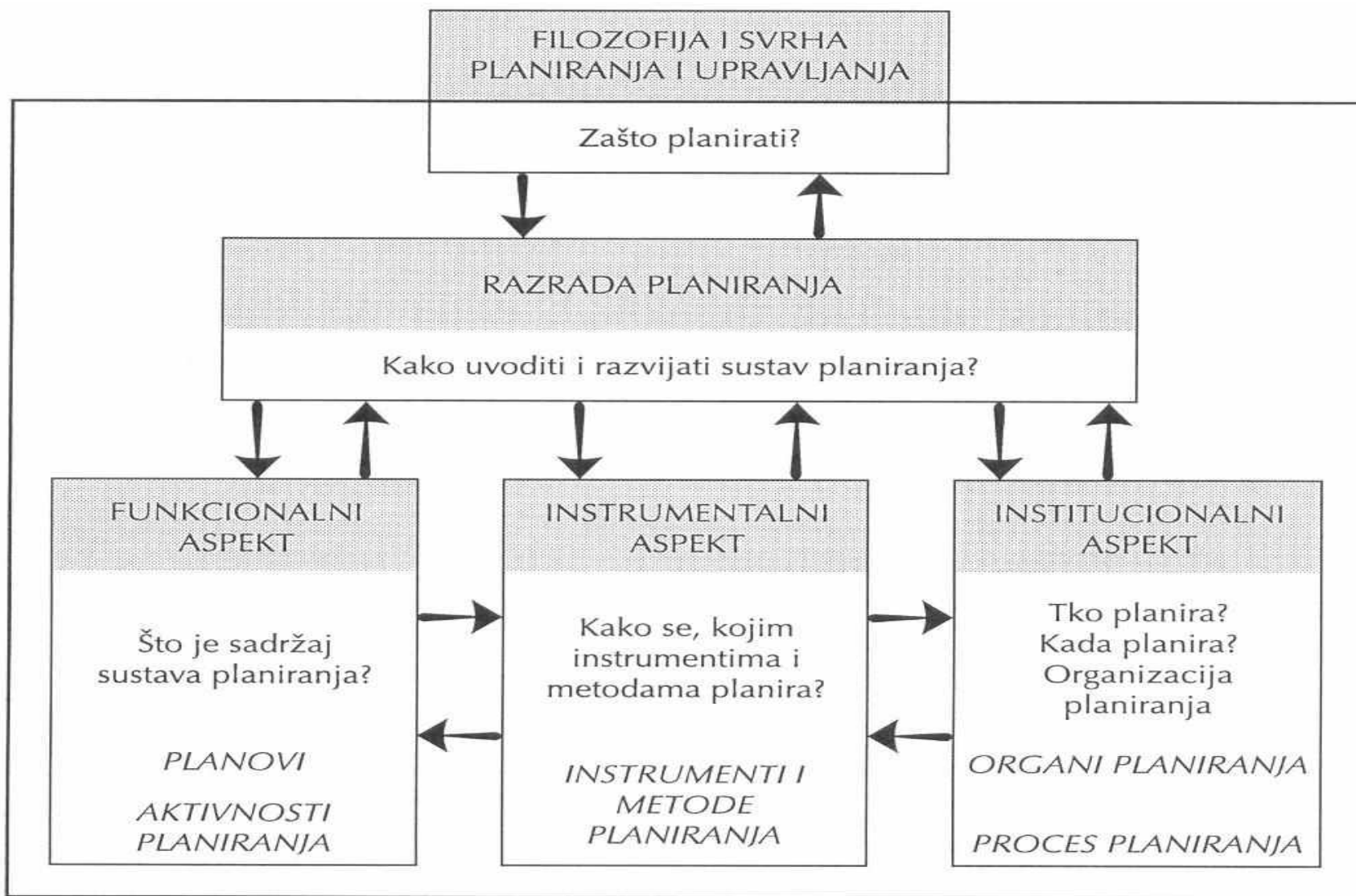

1.Pojam planiranja i sistema planiranja

- **SISTEM PLANIRANJA** cjelina je procesa planiranja unutar koje postoje određeni odnosi, tj. planiranje ciljeva i planiranje aktivnosti s promjenom potencijala (ciljne aktivnosti povezane s promjenom potencijala prema vrsti, opsegu ili strukturi) ili bez promjene potencijala (ciljne aktivnosti na temelju zadanih potencijala i struktura).
- **SISTEM PLANIRANJA** obuhvaća elemente planiranja i odnose među njima, a dio je šireg sistema upravljanja koji, osim planiranja, čine još i sistem vrijednosti, sistem kontrole, informacijski sistem, sistem organiziranja te sistem upravljanja ljudskim potencijalima.

1. Pojam planiranja i sistema planiranja

2. Funkcija, svhra i ciljevi planiranja prednosti planiranja

- Planiranje se može smatrati izvrsnim sredstvom poslovne politike preduzeća.
- U prilog važnoj ulozi planiranja u poduzeću govore sljedeće činjenice:
  1. planiranje *pridonosi spoznaji i strukturiranju* problema poduzeća i njegovih područja
  2. planiranje prisiljava na *ekonomsko razmišljanje i sidstemski postupak*
  3. planiranje potiče oblikovanje i *preispitivanje očekivanja i stavova*, a katkad ih dovodi i u pitanje
  4. planiranje utječe na to da se *poduzeće ne gleda kao zbroj pojedinih dijelova, nego kao cjelina*, da se gleda doprinos pojedinog dijela cjelini, pojašnjavaju unutarnje međuovisnosti i izbjegava "odjeini egoizam"

2. Funkcija, svhra i ciljevi planiranja

prednosti planiranja

5. planiranje vodi *identifikaciji suradnika s poduzećem i važnim aktivnostima*
6. planiranje potiče na *razmišljanje u vremenskim odsječcima*, na dugoročno razmišljanje te potiče spoznaju granica
7. planiranje pridonosi *kreativnom mišljenju, razvoju stvaralačke mašte*
8. planiranje potiče *postupak usmjeren na probleme i rješavanje problema*
9. planiranje prisiljava na *jasno oblikovanje ciljeva* te pomaže u njihovu razvoju i promjeni ("od željenoga kraja prema potrebnim počecima")
10. planiranje *priprema važne odluke*, sve do onih koje se odnose na opstojnost poduzeća
11. planiranje *motivira suradnike u dostizanju ciljeva i donošenju važnih odluka*

2. Funkcija, svhra i ciljevi planiranja prednosti planiranja

12. planiranje potiče *komunikaciju na horizontalnoj i vertikalnoj razini*
planiranje *usklađuje ciljeve i mjere* pojedinih područja
13. planiranje prisiljava na *promišljanje ad hoc odluka*
14. planiranje potiče *razmišljanja o poznatim i nepoznatim vjerojatnostima* nastupanja pojedinog *dogadjaja u budućnosti*
planiranje omogućuje usporedbe zadanog i ostvarenog i time stvara mogućnost kontrole
15. planiranje *prisiljava na brzo reagiranje na nove situacije.*

2. Funkcija, svhra i ciljevi planiranja

nedostaci planiranja

- Prednosti planiranja ne smiju zasjeniti **neke opasnosti**, koje proizlaze iz činjenica da se:
  1. polazi od nedostižnih ciljeva
  2. polazi od nerealnih pretpostavki
  3. planira ono što se ne može planirati
  4. mogu oblikovati pogrešna planska načela zbog nepredvidivih događaja i razvoja
  5. razočaranja zbog pogrešnih odluka mogu odraziti kao frustracija i smanjena spremnost za daljnja planiranja
  6. planiranje katkad povezuje s visokim rashodima.

2. Funkcija, svhra i ciljevi planiranja

važnost planiranja

- Planiranje je, dakle, jedna od neizostavnih funkcija i aktivnosti menedžmenta.
- **VAŽNOST PLANIRANJA** argumentira se njegovom:
  - informacijskom i dokumentacijskom funkcijom
  - koordinativnom i integrativnom funkcijom, te
  - motivirajućom i poticajnom funkcijom.

2. Funkcija, svhra i ciljevi planiranja

osnovne funkcije planiranja

- **OSNOVNE FUNKCIJE PLANIRANJA** su:
  1. osiguranje uspjeha,
  2. spoznaja i reduciranje rizika
  3. povećanje fleksibilnosti
  4. redukcija kompleksnosti
  5. stvaranje sinergijskih efekata :
  6. koordinativna funkcija
  7. motivacijska funkcija
  8. inovativna funkcija ili funkcija kreativnosti
  9. sigurnosna funkcija
  10. funkcija optimiranja

2. Funkcija, svhra i ciljevi planiranja

svrha planiranja

- **SVRHA PLANIRANJA** je u isključivanju, odnosno u smanjenju vjerojatnosti nastupanja neočekivanih događaja kako bi se rizik odabranih mjera sveo na minimum. Budući da je budućnost u nekoj mjeri uvijek nesigurna, tako ni planiranje ne može isključiti rizike koji nastaju zbog nesigurnosti, no ono ih nastoji smanjiti i time povećati vjerojatnost nastupanja željene budućnosti.
- O **funktionalnoj efikasnosti planiranja** se govori kad se može pokazati doprinos planiranja stupnju ostvarenja funkcija (primjerice funkcije strukturiranja, optimiranja, kreativnosti, sigurnosti, fleksibilnosti) u konkretnoj organizaciji planiranja.
- O **institucionalnoj efikasnosti planiranja** govori se u kontekstu istraživanja (pozitivnog) uljecaia sustava, odnosno procesa planiranja na ukupnu efikasnost poduzeća.

2. Funkcija, svhra i ciljevi planiranja svrha planiranja

- Glavni **CILJ PLANIRANJA** u preduzeću odnosi se na **ovladavanje dva područja problema**, čija važnost za poslovno upravljanje neprekidno raste uslijed:
  - **potrebe neprekidnog prilagođavanja**: zbog brzih promjena brojnih socijalnih, tehničkih i ekonomskih veličina povećava se vjerojatnost nastupanja neočekivanih događaja.
  - **povećane kompleksnosti u preduzeću**: općenito rastuća veličina poduzeća te diverzifikacija proizvoda i tržišta zahtijevaju nove poslovne strukture.
- Dok su sve donedavno u *središtu teorijskog i praktičnog interesa* bili *rezultati planiranja*, tj. *sami planovi*, interes se u novije vrijeme sve više *usredotočuje na sam proces planiranja*.

- Smatra se da su **osnovni elementi plana**:
  - *ciljevi* - Što do kada?
  - *premise* - Pod kojim uslovima?
  - *problem* - Zašto?
  - *mjere* - Kako?
  - *resursi* - Čime?
  - *termini* - Kada?
  - *nositelji* - Tko?
  - *rezultati* - Kakvi učinci?

- S obzirom na razdoblje planiranja govori se o vremenskoj dimenziji između horizonta i točke planiranja te se razlikuju:
  - dugoročno planiranje za razdoblje duže od 5 godina
  - srednjoročno planiranje za razdoblje između 2 i 5 godina te
  - kratkoročno planiranje za razdoblje do godine dana.

- S obzirom na mjeru operacionalnosti, uzajamni hijerarhijski odnos. U središtu promatranja nije vrijeme, nego je to konkretnost relevantnih aktivnosti pojedinih planova, odnosno hijerarhijska razina. Uobičajena je podjela na:
  - strategijsko planiranje,
  - operativno planiranje,
  - taktičko planiranje.

- Središnje obilježje podjele planova prema području djelovanja jesu odgovornost i kompetentnost.
- U tom se kontekstu razlikuju
  - planovi u funkcionalnoj i
  - divizionalnoj organizaciji.

- U **funkcionalnoj se organizaciji** govori o:
  - *planu prodaje* (prema proizvodima, grupama kupaca, područjima prodaje, zastupnicima itd.)
  - *planu proizvodnje* (prema proizvodima, mjestima troška itd.)
  - *planu nabave* (prema vrstama troška, dobavljačima itd)
  - *planiranje skladišta*
  - *planiranje financija*
  - *planiranje troškova*
  - *planiranje rezultata*
  - *planiranje bilance*
  - *planiranje zaposlenih*
  - *planu uprave* (prema mjestima troška, vrstama troška itd.).

- U **divizionalnoj organizaciji** govori se o:
  - planovima centrainih odjela (uprava, EOP, ekonomika, zaposleni itd.) te
  - planovima divizija, koji se opet raščlanjuju funkcionalno.
- S obzirom na **raspoložive podatke**, razlikuju se
  - planiranje u uslovima sigurnosti,
  - uslovima nesigurnosti.

- Općenito se smatra da objekti planiranja mogu biti:
  - *izgradnja poslovanja* kojom se obuhvaća ukupna izgradnja preduzeća u organizacijskom, tehničkom i financijskom smislu
  - *program poslovanja*, tj. proizvodni program za određeno razdoblje
  - *poslovanje poduzeća*, tj. uzajamno usklađivanje i iskorištavanje proizvodnih faktora, a ovisno o fazi poslovnog procesa raščlanjuje se na planiranje nabave, proizvodnje, prodaje itd.

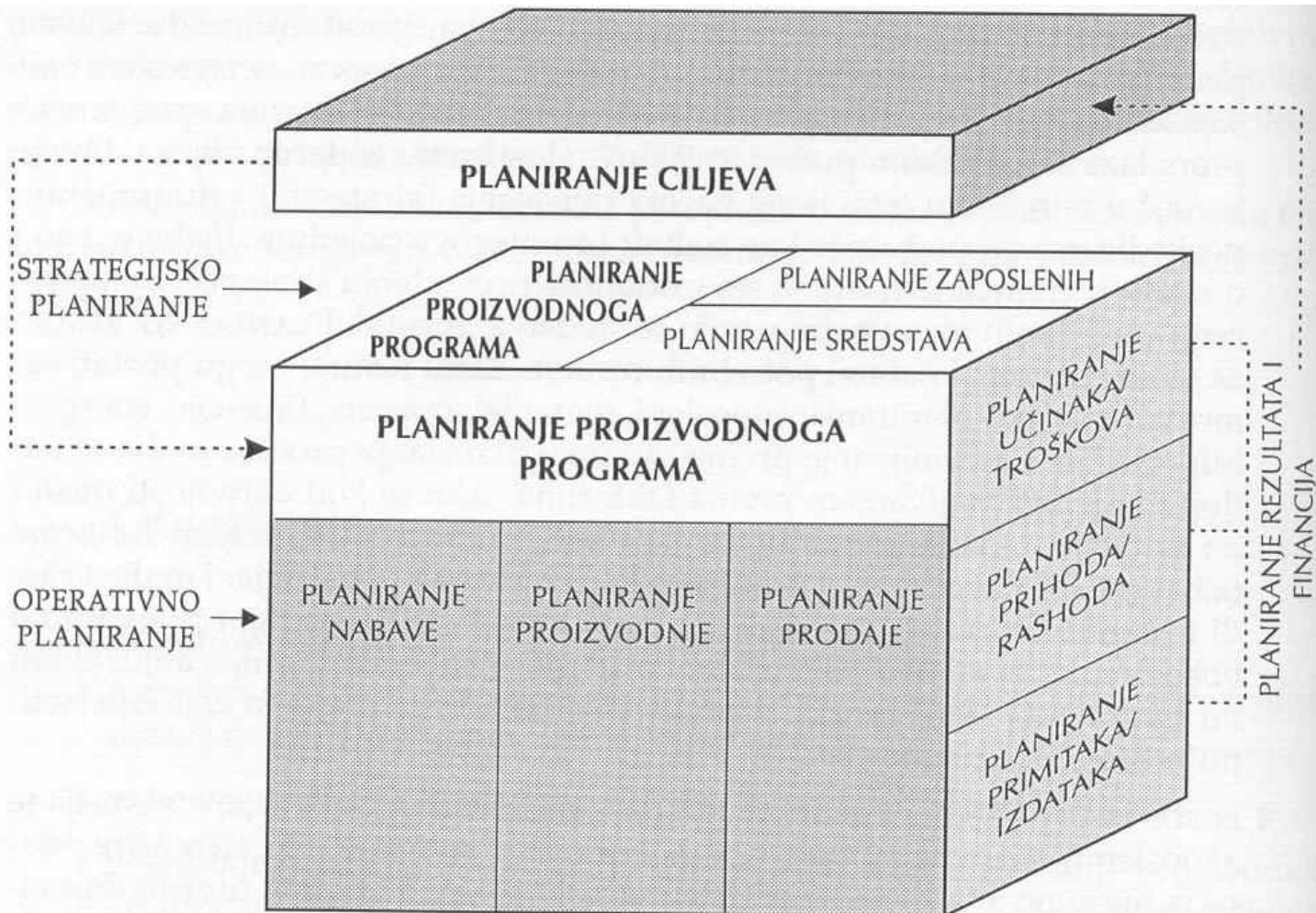
- *Objekti ili predmeti planiranja* mogu u principu biti svi objekti poslovne aktivnosti. Sljedeće **klasifikacije pridonose preglednosti objekata planiranja**:
- **Periodičnost:** razlikuje se *jednokratno* (planiranje osnivanja, lokacije, likvidacije), *povremeno* (planiranje spajanja, saniranja, udjela) te *permanentno* (planiranje prodaje, proizvodnje, investicija, financija, zaposlenih).
- **Ročnost:** *kratkoročno, srednjoročno te dugoročno* planiranje razlikuju se s obzirom na vremensko razdoblje te se određenoj vrsti plana pridružuje određeno plansko razdoblje.
- **Potrebe i pokriće potreba:** prema ovom kriteriju *planiraju se potrebe te se utvrđuje nedostatak, a zatim se planiranjem pokriva potreba taj nedostatak uklanja*. Pri planiranju **nabave, zaposlenih ili financija** takav je pristup očigledan.

- **Sadržaj procesa planiranja:** ovaj se pogled oslanja na faze procesa planiranja - planiranje ciljeva, planiranje aktivnosti, planiranje mjera te planiranje resursa.
  - **Planiranje ciljeva** služi utvrđivanju i saoptavanju željenih stanja i odnosi se na utvrđivanje najviših ciljeva, izvođenje međuciljeva i podciljeva te na oblikovanje sustava ciljeva.
  - **Planiranje aktivnosti** opisuje kako će se ostvariti ciljevi, dakle, poželjno stanje.
  - **Planiranjem mjera** pronalaze se i oblikuju putovi koji služe dostizanju zadanih ciljeva.
  - **Planiranje resursa** služi spoznaji i nabavi potrebnih resursa. Sami resursi mogu postati samostalni objekti planiranja

- **Poslovna područja:** planiranje prodaje, proizvodnje, financija, investicija te zaposlenih osnovna su područja planiranja u poduzeću.
  - **Planiranje prodaje** misaono je spoznavanje tržišnog položaja poduzeća te utvrđivanje ciljeva, mjera i proračuna prodaje u kontekstu ciljeva, mjera i proračuna cjeline poduzeća.
  - **Planiranje proizvodnje** misaona je analiza ovisnosti proizvodnih faktora u proizvodnji učinaka s obzirom na ekonomske i tehnološke spoznaje.
  - **Planiranje financija** obuhvaća zadatke proračuna primitaka i izdataka te upravljanje razlikom između primitaka i izdataka rukovodeći se kriterijem platežne sposobnosti poduzeća.
  - **Planiranje investicija** odnosi se na planiranje opreme i investicijski proračun te se smatra integrativnim planiranjem, jer obuhvaća i proizvodnu i financijsku stranu poslovanja..
  - **Planiranje zaposlenih** obuhvaća buduće potrebe, kao i pokriće potreba za zaposlenima u kvantitativnom, kvalitativnom, vremenskom i lokalnom smislu

4. Objekti planiranja

Cjelina poslovnog planiranja

5. Principi planiranja

- Smjer planiranja ne može se opisati kao jednosmjerna ulica. Planiranje opisuje susretanje ideja nadređene razine s idejama podređene razine, što vodi razumnom rješavanju problema.
- **Princip**
  - razvijanja ciljeva i mjera s podređenim razinama te
  - dogovaranja ciljeva i mjera s nadređenim razinama
- **smatra se bitnim obilježjem ko-operativnoga stila vođenja i principom planiranja.**

5. Principi planiranja

Razine planiranja		Uprava koncerna	Uprava poslovnog područja	Operativne cjeline poslovnog područja (SPP, kćeri, poslovnice, odjeli)
Područja planiranja				
koncern	poslovna načela	utvrđivanje		
	ciljevi i mjere	utvrđivanje		
poslovno područje	strategija	razvoj		
		dogovaranje		
	ciljevi i mjere	razvoj		
operativna cjelina	ciljevi i mjere	dogovaranje		
	ciljevi i mjere	razvoj		
	ciljevi i mjere	dogovaranje		
	ciljevi i mjere	razvoj		

Princip planiranja

- *Osnovno načelo planiranja* - razvijanje ciljeva i mjera s podređenim razinama te dogovaranje ciljeva i mjera s nadređenim razinama **može se detaljizirati i prikazati sljedećim načelima**, koja se ujedno smatraju i minimalnim zahtjevima prema planiranju:
  1. cjelovitost planiranja
  2. permanentnost planiranja
  3. potpunost planiranja
  4. transparentnost
  5. fleksibilnost
  6. stabilnost planiranja
  7. obaveznost planiranja
  8. kontrolabilnost planiranja
  9. ostvarivost planskih zadataka

HVALA NA PAŽNJI

bahrija.umihanic@untz.ba bahrijau@bih.net.ba